

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1975/52
Karar Sayısı : 1975/74
Karar Tarihi:3/4/1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : Hatay Ağır Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU : 1803 Sayılı “Cumhuriyetin 50 nci Yılı nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun”un 2. maddesinin (B) bendindeki kuralın iptali istemidir.

I- OLAY :

Hükümlü ile Cumhuriyet Savcılığı arasında cezanın yerine getirilmesi sırasında, Ceza Yargılamaları Usulü Kanununun 402. maddesi hükmü uyarınca doğan uyuşmazlık çözülmek için aynı Kanununun 405. maddesi gereğince Mahkemeye getirilmiş ve Mahkemece de, sanığa uygulanan T.C.K.’nun 403/5. maddesinin 1803 sayılı Yasanın 2. maddesinin (B) bendinde sayılan hükümlerden bulunduğu ve biçim yönünden iptali gerektiği gerekçesiyle, Anayasa Mahkemesine başvurulmuştur.

II. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi, İçtüzüğü’nün 15. maddesi uyarınca toplanarak ilk incelemeyi yapmış ve aşağıdaki sorunlar üzerinde durmuştur:

1- Mahkemenin elinde bakılmakta olan bir davanın var olup olmadığı sorunu:

Hükümlü ile Cumhuriyet Savcılığı arasında cezanın yerine getirilmesi sırasında Ceza Yargılamaları Usulü Kanununun 402. maddesi uyarınca yeni bir uyuşmazlık doğarsa, bunun çözülmesi için aynı Kanununun 405. maddesi gereğince bir karar verilmesi konusunun Mahkemeye getirilmesi halinde o Mahkemenin elinde bakılmakta olan bir davanın varlığı kabul edilmek gerekir.

Abdullah Üner bu görüşe katılmamıştır.

2-Anayasa Mahkemesinin itirazı incelemeye görevli ve yetkili olup olmadığı sorunu:

Suç ve Cezaların Affı hakkında Yasama belgelerinin Anayasa’ya uygunluk denetimine bağlı olup olmayacağı sorunu üzerinde durulmuş ve bu denetimin Anayasa Mahkemesince yapılmasına Anayasal açıdan olanak bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Konu hakkında ayrıntılı gerekçeler, Anayasa Mahkemesinin 28.11.1974 günlü Esas:1974/34, Karar: 1974/50 (Resmi Gazete; Gün:2.1.1975, Sayı:15125) ve 28.11.1974 günlü, Esas:1974/39, Karar: 1974/51 (Resmi Gazete; gün:29.1.1975, Sayı:15133) sayılı kararlarında tümü ile açıklanmış olduğundan burada yinelenmesine gerek kalmamıştır.

Esas Sayısı : 1975/52
Karar Sayısı : 1975/74

Şu duruma göre, bu işe bakmanın Anayasa Mahkemesinin görevi içinde bulunduğu açıktır.

Şahap Arıç ve Halit ZARBUN bu görüşe katılmamışlardır.

3-İtiraz konusu kuralın daha önce iptaline karar verilmiş olması:

İtirazın yöneldiği, 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 403/5. maddesi yönünden iptaline 28.1.1975 gününde, Esas:1974/55, Karar: 1975/11 sayı ile karar verildiğinden bu konuda yeniden karar verilmesine yer kalmamıştır.

III-SONUÇ :

1- Mahkemenin elinde bakılmakta olduğu bir davanın var olduğundan Abdullah Üner'in karşıoyu ile ve oyçokluğuyla;

2- İşin incelenmesinin Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkisi içinde bulunduğuna Şahap Arıç ve Halit ZARBUN'un karşıoylarıyla ve oyçokluğu ile;

3-15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Yasanın 2. maddesinin bu işte itiraz konusu yapılan (B) bendindeki kuralın, itiraz yolu ile gelen başka bir işte Anayasa Mahkemesince Anayasa'ya uygunluk denetiminden geçirilerek Türk Ceza Kanununun 403. Maddesinin (5). Bendi ile sınırlı olarak iptaline 28.1.1975 gününde, Esas:1974/55, Karar:1975/11 sayı ile karar verilmiş olduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına oybirliğiyle;

3.4.1975 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Muhittin TAYLAN	Kâni VRANA	Şahap ARIÇ
		Karşı oy eklidir.

Üye	Üye	Üye
Ahmet AKAR	Halit ZARBUN	Ziya ÖNEL

Üye	Üye	Üye
	Ahmet KOÇAK	Muhittin GÜRÜN

Esas Sayısı : 1975/52
Karar Sayısı : 1975/74

Abdullah ÜNER

Karşı oy eklidir.

Üye

Lütfi ÖMERBAŞ

Üye

Hasan GÜRSEL

Üye

Ahmet Salih ÇEBİ

Üye

Adil ESMER

Üye

Nihat
O.AKÇAKAYALIOĞLU

Üye

Ahmet H.BOYACIOĞLU

KARŞIOY YAZISI

Görev Sorunu :

1803 sayılı Af Kanunu ile ilgili itirazın incelenmesinin Anayasa Mahkemesinin görevi içinde bulunduğu hakkında oyçokluğu ile verilen karara, Anayasaya uygun görmediğimden, katılmıyorum.

Bu konudaki karşıoy gerekçelerim, 21.1.1975 günlü ve 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Anayasa Mahkemesinin 28.11.1974 günlü ve 1974/34-50 sayılı kararına ilişkin karşıoy yazımın I nolu kısmında tafsilâtlı olarak yazdığım gerekçelerin, prensipleri itibariyle, aynı olduğundan, burada tekrarına gerek görülmemiştir.

Sözü geçen karşıoy yazımda açıklanan gerekçelerle, Anayasa Mahkemesinin, çoğunlukla verdiği görev konusu ile ilgili karara karşıyım.

Üye

Şahap ARIÇ

KARŞIOY YAZISI

Esas Sayısı : 1975/52
Karar Sayısı : 1975/74

21.1.1975 günlü ve 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahkememizin 28.11.1974 günlü, 1974/34-50 sayılı kararına ilişkin karşıoy yazımda açıkladığım gerekçelerle, çoğunluğun görev ve yetkiye ilişkin bu kararındaki görüşlerine katılmıyorum.

Üye

Halit ZARBUN

KARŞIOY YAZISI

Bu olayda, sanık teşekkül vücuda getirerek esrar satmak suçundan Türk Ceza Kanununun 403. maddesinin 3,4,5 inci fıkralarına göre II sene 8 ay ağır hapis cezasına mâhkum olup cezası kesinleşmiştir. Cezasını Hatay Cezaevinde çekmekte iken Cumhuriyet Savcılığına müracaat ederek 12 yıllık afdan yararlanması gerektiğini ileri sürmesi ve Cumhuriyet Savcılığınca da Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 402. maddesi uyarınca Mahkemeden karar istenmesi üzerine Hatay Ağır Ceza Mahkemesince, 1803 sayılı Af Kanununun 2. Maddesinin (B) bendinin (Türk Ceza Kanununun 403. maddesi yönünden) Anayasa'ya aykırı olduğu öne sürülerek Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.

Anayasanın değişik 151. maddesinin birinci fıkrasında, “Bir davaya bakmakta olan mahkeme uygulanacak bir kanunun hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. “ve ikinci fıkrasında da “Mahkeme Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia, temyiz merciince esas hükümle birlikte karar bağlanır.” diye yazılıdır.

44 sayılı Kanunun 27. maddesinde de, bir Mahkemenin bir işi Anayasa Mahkemesine gönderebilmesi için elinde bakmakta olduğu bir (Dâva) bulunmasını gerekli olduğu açıkça belirtilmiştir.

Gerek Anayasada ve gerek 44 sayılı Kanunda sözü edilen (Dâva) deyimiyle, Muhakeme Usulü Hukuku esaslarının tanımladığı anlamda ve Mahkeme önünde açılmış olan (Dâva)nın kastedildiğinin kabulü gerekir. Bu mahiyet ve nitelikte olmayan (ihtilaf)ların (dâva) olarak kabulü mümkün değildir.

Bir Hukuk terimi olan (Dâva) kavramını usul hukukundaki Mahiyet ve niteliğinden ayırarak Anayasada değişik ve başka anlamda kullanılmış olduğu yolundaki görüşün beni senebilmesi için her şeyden önce bu görüşün inandırıcı kanıtlarının ortaya konulması zorunluğu vardır. Halbuki bu nitelikte bir kanıt rastlanmamaktadır.

Bundan başka, Anayasanın 151. maddesinin birinci fıkrasında: “bir Dâvaya bakmakta olan Mahkeme, Uygulanacak bir kanunun hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar Davayı gedi bırakır.” diye yazıldıktan sonra bunu takip eden ikinci fıkrasında ise: “ mahkeme Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse

Esas Sayısı : 1975/52
Karar Sayısı : 1975/74

bu iddia temyiz merciince esas hükümlerle birlikte karara bağlanır.” denilmektedir. Birbirine bağlı ve birbirini tamamlar nitelikte olan bu iki fıkra hükümlerine göre: Mahkeme bakmakta olduğu bir davada uygulanacak kanun hükmünü Anayasaya aykırı görür veya taraflardan birinin ileri sürdüğü iddianın ciddi olduğu kanısına varırsa işi Anayasa Mahkemesine gönderecek ve Anayasa Mahkemesinin vereceği karara göre gereğini yerine getirecek, taraflardan birinin ileri sürdüğü iddiayı ciddi görmezse duruşmaya devamla esas hakkındaki kararını verecektir. Ancak bu takdirde iddiayı öne süren taraf, Temyiz yoluna başvurarak Anayasaya aykırılık iddiasını Yargıtayda incelemek yetkisine sahip bulunmaktadır. Şuhalde Anayasanın bu maddesinde:

1-Mahkemenin elinde bakmakta olduğu davanın (Karar) la değil, (hüküm) le sonuçlanacak nitelikte olması,

2- Mahkemece verilecek hükmün temyizi kabil hükümlerinin bulunması,

3- Mahkemece Anayasaya aykırılık iddiasının ciddi olmadığı kararı verilmesi halinde bu kararın esas hükümlerle birlikte temyiz edilerek bu iddianın dahi yüksek yargı organınca incelenmesinin sağlanması, öngörülmüştür.

Anayasanın bu maddesinde, (Karar) değil de (Hüküm) terimi kullanılmış olduğunu dikkatten uzak tutmamak lazımdır. Bilindiği gibi (Hüküm) dâvayı sona erdiren Karar olup bu niteliği ile öteki kararlardan ayrılır. Bu itibarla (Dâva) niteliğinde olmıyan (ihtilaf) lara ilişkin (Karar) lar Anayasanın 151. Maddesini kavramı dışında kalmaktadır.

Halbuki: Ceza Muhakemeleri usulü Kanununun 402. Maddesine göre yapılan müracaatlar, Hukuki ve Kanuni anlam ve nitelikte (Dâva) olmadıktan başka Mahkemece bu hususta verilen karar da (Hüküm) niteliğini haiz bulunmamaktadır ve bu karar hakkında Temyiz yoluna başvurmak da mümkün değildir. Bu bakımlardan da Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 402. maddesine göre yapılan müracaatlar ve bu müracaatlar üzerine mahkemelerce verilen kararlar Anayasanın 151. maddesinin kapsamı dışında kalmaktadır.

Yukarıda yazılı nedenlerle, bu olayda Mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurma yetkisi olmadığından, itirazın, Mahkemenin yetkisizliği yönünden reddedilmesi gerektiği görüşündeyim.

Üye
Abdullah
ÜNER